

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

1

בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו

1. דוריס לילינג

התובעת

ע"י ב"כ עו"ד גיא קדם

נגד

1. אפרים מלצר

הנתבע

ע"י ב"כ עו"ד יצחק שמלה

2

3

פסק דין

4

5 "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם"

6

(אבות, ו, ו).

7

8

רקע

9 1. לפני תביעה כספית בסך של 300,000 ₪ בגין הפרת זכויות יוצרים, הפרת זכויות מוסריות
10 ביצירה, פגיעה במוניטין, הפרת חוזה ואי תשלום שכר עבודה בכל הנוגע לעבודתה של
11 התובעת ככותבת מאמרים לספר "העשור לעיר מודיעין".

12

טיעוני התובעת

13 2. לטענת התובעת, הנתבע הזמין ממנה מאמרים פרי עטה אשר יאוגדו בספר שיוסקור 10 שנים
14 להיווסדה של העיר מודיעין. לטענתה, הנתבע התעלם מזכויות הקניין הרוחני שלה, פרסם
15 את הספר מבלי שרשם את זכויות הקניין הרוחני שלה ולא שילם לה בגין עבודתה.

16 3. יש לציין כי מלכתחילה הוגשה התביעה אף נגד עיריית מודיעין-מכבים-רעות, ואולם
17 בהמשך נמחקה התביעה נגד העירייה.

18 4. הצדדים: התובעת הינה עיתונאית וכותבת מאמרים. הנתבע שימש כדובר עיריית מודיעין.

1 מתוך 25

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

5. לטענת התובעת, במהלך חודש אוגוסט 2006 פנה אליה הנתבע והסביר לה כי כדובר העירייה ומטעמה הוא נדרש להפיק את ספר העשור לעיר מודיעין, אשר יורכב ממאמרים רבים ויסקור את התפתחותה של העיר בעשור החולף, ולפני הקמתה. הנתבע אמר לתובעת שהוא מעוניין במאמרים שיאוגדו בספר רחב היקף בסדר גודל של 300 עמודים, וכי התשלום שישולם לתובעת הינו בסך של 1,350 ₪ עבור כל 10 עמודים בני 500 מילים כל אחד. לטענת התובעת, הנתבע לא הסכים לראות את המאמרים הכתובים, אלא בתום הכתיבה. לאחר שהתובעת שקלה את הצעת הנתבע, שלפיה בעבור 300 עמודים היה אמור לשלם לה סך של 40,500 ₪, ניאותה התובעת לקבל על עצמה את משימת הכתיבה. לצורך ביצוע העבודה חדלה התובעת מעיסוקיה האחרים, ביטלה חופשה משפחתית, גייסה מטפלת לחופשת הקיץ, והתגייסה לכתיבת הספר. עבודת התובעת כללה איסוף חומר ארכיוני, תיעוד חומר אנושי, ביקור באתרים שונים, עריכת שיחות טלפוניות וראיונות רבים, וכן קריאת חומר רב וכתיבתו.
6. לטענת התובעת, מספר ימים לאחר תחילת העבודה, כבר היה מצוי בידי התובעת חומר ראשוני, וביום 23.8.06 שלחה התובעת לנתבע רשימה של נושאים אשר מצאה לנכון לכלול בספר, כדי לקבל את אישורו. תגובת הנתבע הייתה כי רשימת הנושאים היא מצוינת וכי אין הוא מעוניין לעיין במאמרים, אלא רק בתום העבודה, מפאת קוצר זמנו. לקראת תום חודש ספטמבר 2006 ביקש הנתבע מהתובעת שתשלח לו רשימת מאמרים חדשה בה יצוין ליד כל מאמר מספר המילים שבו. התובעת נענתה לבקשתו, ולאחר מכן הודיע הנתבע לתובעת כי המאמרים ארוכים מידי, ואין הוא יודע אם יש בידו תקציב להוצאת ספר כל כך ארוך. הנתבע דרש ממנה לקצר את המאמרים. ביום 12.10.06 שלח הנתבע לתובעת בפקס את רשימת המאמרים ששלחה לו, כאשר לצד כל מאמר כתב את דרישותיו החדשות, במסגרתן ביקש לקצר את המאמרים. לאותו פקס צורף מכתב בו נכתב לראשונה כי הספר אמור להיות בן כ- 170 עמודים, כולל תמונות ומפות. התובעת הסכימה וקיצרה את המאמרים בעצמה, אך דרשה את מלוא הסכום בסך 40,500 ₪ בגין 300 עמודים. הנתבע הודיע לה כי אין באפשרותו לשלם את הסכום האמור. **בפגישה שנערכה בין התובעת לנתבע ביום 20.10.06 הודיע הנתבע לתובעת כי הוא ישלם לך סך של 22,500 ₪ בלבד.**
7. ביום 2.11.06, שמונה ימים לפני המועד שנקבע להגשת החומר התקשרה התובעת לנתבע והודיעה כי היא סיימה את עבודתה, וביקשה לשלוח אליו את החומר, אך הנתבע ביקש ממנה לשלוח את המאמרים ללימור, העובדת עמו בעירייה. התובעת עשתה כן. **הנתבע לא שילם לתובעת שום סכום בתמורה לעבודתה.**
8. כאשר הגיע הספר לידיה של התובעת התחוויר לה כי רובו ככולו מורכב ממאמרים בגינם לא שולם לה דבר. הנתבע עשה שימוש במאמרים שכתבה, מבלי ששילם עבורם, וכאשר הקרדיט לו זכתה התובעת היה מינורי בלבד. שמה שורבב בתוך רשימה של שבעה כותבים,

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 וביניהם הנתבע עצמו, אשר כלל לא כתב מאמרים לספר. בכך הפר הנתבע את זכויות
2 היוצרים שלה.
- 3 9. התובעת עותרת לפיצוי בגין שכר עבודתה בסך 40,500 ₪. עוד טוענת התובעת כי בהתאם
4 לחוק זכויות יוצרים, הבעלות בזכויות הקניין הרוחני עוברות למזמין העבודה רק כנגד
5 תשלום מלא בגין היצירה, וכל עוד לא שולם שכרה זכויות הקניין נותרו שלה. עוד טוענת
6 התובעת כי הנתבע הפר את זכויותיה המוסרית בכך שפרסם את מאמריה מבלי להעניק לה
7 קרדיט מתאים.
- 8 10. בסך הכול עותרת התובעת לפיצוי כדלקמן: שכר עבודה: 40,500 ₪; פיצוי בגין הפרת זכויות
9 היוצרים: 500,000 ₪; פיצוי בגין הפרת הזכויות המוסריות: 100,000 ₪; עוגמת נפש
10 10,000 ₪; פיצוי בגין פגיעה במוניטין 10,000 ₪. לצרכי אגרה הועמד הסכום על 300,000 ₪.

טיעוני הנתבע

- 11 11. הנתבע הגיש כתב הגנה מטעמו, ובמסגרתו הכחיש את האמור בכתב התביעה. לטענת הנתבע
12 אין לתובעת שום זכויות, לא זכויות קניין, לא קניין רוחני ולא זכויות מוסריות. לטענת
13 הנתבע, התובעת היא זו שהפירה את ההסכם, פגעה בזכויות הנתבע, וגרמה לו נזקים. לטענת
14 הנתבע, הוא נפגש עם התובעת והציע לה לבצע עבורו עבודה של ליקוט, איסוף חומר
15 וסיכמו לחוברת "עשור לעיר מודיעין" בהיקף של 120 עמודים כתובים, ו- 50 עמודים של
16 חומר ויזואלי. הנתבע הציע לתובעת את מלוא השכר שהוצע לו בגין כתיבת החוברת, באופן
17 שלא הייתה לו כוונה להתעשר על חשבונה. הפרויקט כולו, כפי שהוצע לנתבע, ואשר כלל
18 רכיבים רבים, עמד על סך של 35,000 ₪ בצירוף מע"מ.
- 19 12. התובעת פעלה לאיסוף וליקוט מאמרים וחומר, כאשר הנתבע אף הפנה את התובעת לחומר
20 הספרותי הרב ולמקומות שבהם מצוי חומר רב, ובכלל זה קיבלה התובעת חומר מדוברות
21 העירייה, שנכתב על ידי הנתבע ועוזריו, ואשר הסתבר כי היווה את עיקר החומר בו
22 השתמשה התובעת. בנוסף הפנה הנתבע את התובעת לארכיון העירייה. בפגישה ביניהם,
23 מסרה לו התובעת כי לא הבינה אותו היטב ולכן כתבה 170 עמודים, וזאת על אף שסוכם כי
24 היקף העמודים יעמוד על 120 עמודים כתובים ועל איסוף חומר ויזואלי רלוונטי לטקסט.
25 הנתבע הסכים לשלם לתובעת ע"פ מחירון של איגוד העורכים (1,350 ₪ לגיליון דפוס) לפי
26 170 עמודים. לאור האמור הועלו על הכתב פרטי ההסכמות בין הצדדים, לפיהם תקבל
27 התובעת שכר לפי 170 עמודי סיכום ואיסוף חומר, למרות שעליה להגיש טקסט שאורכו 120
28 עמודים וכן חומר ויזואלי מתאים.
- 29 13. לטענת הנתבע, אכן הובטח לתובעת כי שמה יתנוסס על כריכת החוברת בכפוף לביצוע
30 העבודות לשביעות רצון הנתבע, אך לאור הדחתה מתפקידה בשל אי עמידתה בהסכם
31 והפרת תנאיו, נאלץ הנתבע לחלק את המשך העבודה בין אנשים נוספים, אשר אף הם קיבלו
32

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 קרדיט ושכר על עמלם. העברת המשימות מהתובעת לנתבע גרמה לנתבע להוצאות נוספות.
 2 לאחר חלוף המועד סיפקה התובעת לנתבע באיחור רק 5.5 גיליונות דפוס (כ- 55 עמודים
 3 כתובים בני 500 מילים כל אחד), ובגין עבודה זו זכאית התובעת לפי המחירון לסך של 8,923 ₪
 4 ₪ לכל היותר. הנתבע הסכים לשלם לתובעת סך של 11,250 ₪ וזאת לפני משורת הדין.
 5 לטענת הנתבע גם מהמסמך שנחתם ביניהם עולה כי סוכם על שכר של 22,500 ₪ לכל
 6 היותר, ובלבד שיסופק חומר בהיקף של 120 עמודים לכל היותר וכן 50 עמודי חומר ויזואלי.
 7 14. בספר שיצא כלולים 55 העמודים שהעבירה התובעת, כאשר יתר העמודים נאספו על-ידי
 8 אחרים, ולכן לא צוין רק שמה של התובעת.
 9 15. הנתבע טען כי לתובעת אין זכויות יוצרים בחומרים שליקטה ואספה ושלמרביתם היא
 10 הופנתה וקיבלה מעוזריו של הנתבע. גם אם היו לה זכויות יוצרים, הרי שהנתבע היה ראוי
 11 לעשות שימוש בעמודים אלו, מן הטעם שבשל כך התקשר עם התובעת. לתובעת אין זכות
 12 מוסרית בחומרים, וגם אם הייתה לה זכות כזו, הרי שניתן לה קרדיט. הואיל והתובעת
 13 הפרה את ההסכם, לכן אינה יכולה ליהנות מפרי ההפרה.

14 עדויות וראיות התובעת

- 15 16. מטעם התובעת העיד **מר משה ספקטור, ראש עיריית מודיעין בין השנים 2003-2008** (עמ' 6, ש' 22). לדבריו כאשר מלאו לעיר מודיעין עשר שנים, סבר כי ראוי להוציא ספר שיסכם
 16 את התקופה (עמ' 7, ש' 12-13). הוא קיבל החלטה להוציא ספר, וכל הטיפול בספר הועבר
 17 למנכ"ל העירייה שסיכם את הפרטים עם הנתבע, והועמד לנתבע תקציב של כ- 70,000 ₪
 18 להוצאת הספר (עמ' 7, ש' 14-16). לדבריו, יתכן אף שהתובעת ראינה אותו לצורך הספר
 19 (עמ' 7, ש' 29-30). לדבריו את הדברים האמורים בעמ' 8 לספר כדבר ראש העיר, כתב בעצמו
 20 (עמ' 8, ש' 15-18).
 21 17. עוד העיד מטעם התובעת **מר בני מיכלסון**, אשר העיד כי כתב לספר רק מאמר אחד, אשר
 22 מופיע בעמ' 62, וזאת לבקשתו של הנתבע (עמ' 10). העד קיבל תמורה בגין הכתיבה (עמ' 10).
 23 18. כן העיד מטעם התובעת **מר זוהר ברעם**. העד העיד כי הוא כתב מאמר שהתפרסם בספר
 24 בעמ' 188 (עמ' 12). העד מסר שלא קיבל תשלום עבור הדברים שכתב (עמ' 12).
 25 19. מטעם התובעת הוגש תצהיר על-ידי גב' **בריגיט פיטוס**, אשר שימשה כמטפלת בילדיה של
 26 התובעת, ומסרה כי בעת שהתובעת הייתה עסוקה בכתיבת המאמרים לספר, היא שמרה על
 27 ילדיה של התובעת. העדה העידה בבית-המשפט, ומסרה כי היא קרובה משפחתה של
 28 התובעת (עמ' 16). לדבריה בתקופה שהתובעת עבדה על הספר, עזרה לה במשך שעות רבות
 29 (עמ' 17, ש' 10).

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

20. כן הוגש תצהיר מטעם התובעת על-ידי **מר עידו לילינג**, בעלה של התובעת. לפי האמור בתצהיר הנתבע הסביר לתובעת כי מדובר בעבודה בהיקף גדול, ואם היא תתגייס לכך היא תקבל בסופו שכר נאה, ובשל כך העד שכנע את התובעת לקחת על עצמה את העבודה. לדבריו, בשל כך אף ביטלו חופשה משפחתית. בחקירתו הנגדית הובהר כי הדברים שרשם בתצהיר כדברים שנאמרו מפי הנתבע, הינם מפי השמועה (עמ' 23-24).
21. כן הוגשה תצהיר מטעם התובעת על-ידי **מר יעקב ברדוגו**. העד, שהינו קרוב משפחתה של התובעת, מסר בתצהירו כי ניסה לסייע לה בקבלת כספה מול ראש העירייה. בחקירתו הנגדית התייחס העד להתרשמותו מן הספר, ואולם הדברים הינם בגדר עדות סברה (עמ' 37). כן העיד העד על העבודה הרבה שהשקיעה התובעת בכתיבת המאמרים לספר (עמ' 38, ש' 24-26).
22. התובעת הגישה תצהיר מטעמה. בתצהירה חזרה התובעת על עיקרי טענותיה האמורות בכתב התביעה. בחקירתה הנגדית מסרה התובעת כי לאחר הפגישה בינה לבין הנתבע, שינה הנתבע את הדרישות שלו וביקש ממנה לקצר (עמ' 43, ש' 31). לדבריה, תחילה לא הוגבלה בכמות הכתיבה, ונאמר לה לכתוב כמה שיותר (עמ' 44, ש' 4-5). לדברי התובעת היא נערכה לכתיבת 300 עמודים (עמ' 44, ש' 32), ולאחר מכן שינה הנתבע את היקף העבודה (עמ' 45, ש' 1). ביום 12.10.06, כאשר קיבלה מהנתבע את המסמך (נספח ג' לתצהיר התובעת) הבינה שיש שינוי בדרישות, ולטענתה מדובר בהפרת הסכם (עמ' 45, ש' 15). היא הבינה זאת אף משיחת טלפון שקיבלה מהנתבע (עמ' 45, ש' 25). לדבריה בשלב כלשהו הוצע לה לקבל סכום כסף, בכפוף לתנאים, ולכן סירבה (עמ' 46, ש' 31-33). לדבריה, הסיכום הראשון היה שישולם לה סך של 1,350 ₪ עבור כל עשרה עמודים, כאשר בכל עמוד 500 מילים (עמ' 47, ש' 6). לדבריה, לא העתיקה את החומרים, אלא קראה חומרים, וכתבה בעצמה (עמ' 47-49). ביום 12.10.06 קיבלה את נספח ג' מהנתבע, ומסמך זה הפחית את מספר העמודים (עמ' 52, ש' 21-16). התובעת אישרה כי ביום 20.10.06 הבינה שהיא נדרשת להעביר טקסט בהיקף של 120 עמודים, והיא נאלצה להסכים לכך (עמ' 53, ש' 31-33). התובעת העידה כי אכן לקחה חלק מן הקטעים ממקורות אחרים, אך לדבריה הנתבע אמר לה שהיא רשאית לעשות כן (עמ' 56, ש' 31). לדבריה, הנתבע הסכים לשלם לה סך של 22,000 ₪, בכפוף לכך שתחתום כי אין לה טענות כלפיו, וכי תכתוב עוד חומר ותשלח עוד דברים (עמ' 59, ש' 22-23).
- עדויות וראיות הנתבע**
23. הנתבע הגיש תצהיר מטעמו. בתצהירו מסר הנתבע כי הינו מנהל החברה, אשר נותנת שירותי דוברות ושירותים לאנשים פרטיים, לרבות לעיריית מודיעין. לרגל חגיגות 10 שנים להיווסדה של העיר מודיעין, קיבל משימה להפיק עבורה חוברת לקראת חגיגות העשור, אשר הייתה אמורה להיות מחולקת לכל תושבי העיר. המאמרים שבחוברת לא היו פרקי מחקר, אלא סיכום חומרים שמרביתם הועברו לתובעת מדוברות העירייה. הנתבע פנה אל

5 מתוך 25

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 התובעת והציע לה לבצע עבור החברה את העבודה הכוללת ליקוט, איסוף חומר וסיכום
2 לחוברת "עשור לעיר מודיעין" בהיקף של 120 עמודים כתובים ו- 50 עמודים של חומר
3 ויזואלי, דהיינו בסך הכל 170 עמודים. הנתבע ועוזריו הפנו את התובעת לחומר ספרותי
4 ולמקורות רלוונטיים, כולל לארכיון העירייה. החברה התחייבה לשלם לתובעת שכר בגין
5 סיכום וליקוט החומר. החברה לא ביקשה מהתובעת לכתוב מאמרים, אלא ללקט ולסכם
6 חומרים. הנתבע הכחיש מכל וכל שהתחייב לשלם לתובעת סך של 40,500 ₪, ולדבריו סכום
7 זה הינו הסכום בקירוב שחברתו קיבלה מהעירייה בגין העבודה כולה.
- 8 24. הנתבע מסר בתצהירו כי זיכרון הדברים (נספח ה') נערך בעקבות טענות התובעת. הנתבע
9 לקח אחריות לחוסר ההבנה של התובעת, והסכים לשלם לה לפי 170 עמודים, לפני משורת
10 הדין, כאילו כתבה כך, ובלבד שתקצר ל- 120 עמודים. לטענת הנתבע, התובעת לא ביצעה
11 את המטלות שנדרשה לפי החוזה. הנתבע הסכים לשלם לתובעת על-פי מחירון של איגוד
12 העורכים (1,350 ₪ לגיליון דפוס, לפי 170 עמודים). לדבריו, התובעת גרמה לו נזקים באופן
13 ובדרך עבודתה בכך שלא עמדה בלוחות הזמנים, ובשל כמות ואיכות החומרה הירודה
14 שהעבירה אליו. כדי למנוע טעויות העלה על הכתב (נספח ה') את פרטי העבודה והמוסכם.
15 לדברי הנתבע הסך של 22,500 ₪ לא נקבע באופן שרירותי, אלא הוא פועל יוצא בקירוב של
16 הנוסח שסוכמה בתחילת הדרך לפיה תקבל התובעת על כתיבת כל גיליון דפוס סכום של
17 1,350 ₪ כפול 17 גיליונות. לטענת הנתבע גם מכתב התובעת תומך בכך. לטענת הנתבע, בשל
18 הפרת התובעת את ההסכם, נאלץ להדיחה מתפקידה, ולחלק את העבודה בין מלקטים
19 ומסכמים אחרים. התובעת בסך הכול העבירה כ- 55 עמודים כתובים, ואף זאת אחר. בגין
20 החלק שביצעה זכאית התובעת לסך שאינו עולה על 8,923 ₪. החברה הייתה מוכנה לשלם
21 לתובעת, לפני משורת הדין, סך של 11,250 ₪.
- 22 25. הנתבע העיד בבית-המשפט. בחקירתו הנגדית מסר כי הוא שימש מאז שנת 2006 כדובר
23 עיריית מודיעין. הנתבע העיד כי כאשר קיבל את הטקסטים מהתובעת, הבין שהם אינם
24 עומדים בדרישותיו כדבריו: "חשך עלי עולמי... לא האמנתי למראה עיני" (עמ' 84, ש' 21).
25 לדברי הנתבע, לא היה מרוצה מעבודת הנתבעת כלל ועיקר (עמ' 85, ש' 1-4).
- 26 26. מטעם הנתבע העידה גב' רינת שגיא. העדה מסרה כי היא כותבת ועורכת מקצועית, והיא
27 נתבקשה על-ידי החברה של הנתבע לרכז את הפקת חוברת העשור ולכתוב תכנים חסרים.
28 היא נתבקשה לבצע את העבודה לאחר עזיבתה של התובעת. שכרה היה 5,000 ₪. בחקירתה
29 הנגדית העידה כי התבקשה לכתוב תכנים לספר ועבודת עריכה.
- 30 27. עוד העידה מטעם הנתבע גב' לימור קליפה. בתצהירה מסרה כי הנתבע הודיע לה כי
31 התקשר בהסכם עם התובעת לביצוע עבודה של ליקוט, איסוף וסיכום חומר לחוברת עשור
32 לעיר מודיעין. היא נתבקשה להיפגש עם התובעת. היא העבירה לתובעת שמות של אנשים
33 ועובדי עירייה כדי שהתובעת תוכל להיפגש איתם. היא אף שלחה לתובעת חומרים. הנתבע

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

1 ביקש את התרשמותה המקצועית מהחומר, ולהבנתה המקצועית, חלק מהסיכומים היה
2 ברמה טובה, וחלק ברמה שאינה מספקת. לאחר זמן הנתבע ביקש ממנה לשכתב את החומר
3 שהעבירה התובעת, והיא עשתה כן. בחקירתה הנגדית מסרה כי התובעת שלחה לה קבצים
4 רבים, הכוללים כרך עב כרס (נמ' 98-99).

דיון והכרעה

5
6 28. הפלוגתות שבמחלוקת:
7 א. הסמכות העניינית.
8 ב. טענת העדר היריבות.
9 ג. השפעת דחיית התביעה נגד העירייה על הנתבע.
10 ד. סוגיית הפרת החוזה – האם הנתבע הפר את ההסכם?
11 ה. זכות יוצרים.
12 ו. הזכות המוסרית.

הדין החל

13
14 29. הואיל והתביעה הוגשה ביום 29.4.08, והואיל וחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007, פורסם
15 ביום 25.11.07, ובהתאם לסעיף 77 לחוק, תחילתו של החוק שישה חודשים מיום פרסומו,
16 הרי שתחילת החוק הינה מיום 25.5.08. הואיל והתביעה הוגשה בטרם תחילתו של החוק,
17 הרי שיש לבחון את הדין שקדם לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007.

הסמכות העניינית

18
19 30. לטענת הנתבע בכל הנוגע לעילת התביעה לפי חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן:
20 "החוק") הרי שבית-משפט שלום נעדר סמכות עניינית, הואיל והסמכות לדון בכך מסורה
21 לבית-המשפט המחוזי.
22 31. בעניין זה סבורני כי ב"כ הנתבע נתפס לכלל טעות משפטית. סעיף (4)40 לחוק בתי המשפט
23 (נוסח משולב), תשמ"ד-1984, קובע כדלקמן את סמכותו של בית-המשפט המחוזי:
24 (4) תביעה בעניני קנין רוחני, הכרוכה בתביעה בעניני קנין רוחני שהיא בסמכות
25 בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נושא התביעה אינו
26 עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, "תביעה בעניני קנין רוחני" –
27 תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:
28 (א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;

7 מתוך 25

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 (ב) (נמחק);
- 2 (ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;
- 3 (ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;
- 4 (ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;
- 5 (ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;
- 6 (ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;
- 7 (ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;
- 8 (ט) חוק עוללות מסחריות, התשנ"ט-1999;
- 9 ר' חוק בתי המשפט (תיקון מס' 36) תשס"ד-2003 (פורסם בס"ח 1907, עמ' 8 מיום
- 10 3.11.03).
- 11 32. מעיון בנוסח החוק עולה מפורשות כי הסמכות לבית-המשפט המחוזי הינה לדון בתביעה
- 12 בענייני קניין רוחני ששוויה הכספי בסמכות בית-משפט השלום כאשר התביעה כרוכה
- 13 לתביעה שהינה בסמכות בית-המשפט המחוזי. כלומר, כאשר תובע עותר לסעד שהינו
- 14 בסמכות בית-המשפט המחוזי בענייני זכויות יוצרים, כגון צו מניעה שלא ניתן להעריך את
- 15 שוויו ובית-המשפט המחוזי מוסמך לדון בו מכוח סמכותו השירות, אז התביעה הכספית
- 16 אשר כרוכה באותה תביעה תידון אף היא בבית-המשפט המחוזי, וזאת כדי למנוע פיצול
- 17 סעדים בין שתי ערכאות שונות. כאשר התביעה הינה כספית בלבד, הרי שהסמכות תיקבע
- 18 בהתאם לכללים הרגילים הנוגעים לתביעות כספיות, קרי: לפי סכום התביעה. המחוקק לא
- 19 ביקש לשנות מן הכללים האמורים בתביעות כספיות גרידא.
- 20 33. מסקנה זו נלמדת אף מעיון בדברי החסבר להצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 34) (כריכת
- 21 סעדים בתביעות בענייני קניין רוחני), תשס"ג-2003 (הצ"ח 30, מיום 3.6.03, בע' 478):
- 22 "הצעת החוק אינה משנה את הסמכות העניינית לדון בתביעות בענייני קניין רוחני
- 23 שמבוקש בהן סעד כספי בלבד, אשר ימשיכו להיות מוגשות לבית המשפט המתאים לפי
- 24 סכום התביעה".
- 25 34. יפים לעניין זה דבר כב' השופט ג' כנפי-שטייניץ בבש"א (מח' י-ם) 4222/07 גורביץ' נ' טבע
- 26 (מיום 13.2.07):
- 27 "הוראה זו נחקקה בשנת 2003, במגמה למנוע פיצול סעדים בתביעה בענייני קניין
- 28 רוחני, באופן שצווי מניעה או צווי עשה, ששוויים אינו ניתן להערכה ידונו בבית
- 29 המשפט המחוזי, בעוד שסעד כספי הנתבע כסעד משני והכרוך בתביעה זו, ואשר סכומו
- 30 נופל מן הסכום שבתחום סמכותו של בית המשפט המחוזי, ידון בבית משפט השלום

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 (וראה ההלכה, כפי שהייתה בטרם התיקון, בהחלטתו של כב' השופט ת' אור ברע"א
2 7589/98 הפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות בע"מ נ' רחל שוורץ, פ"ד (נג1)
3 670).
- 4 התיקון לחוק, אשר בא להקל עם בעלי הדין ועם בתי המשפט, ולמנוע את ההכבדה
5 הנובעת מן הדיון הכפול, מאפשר לתובע לכוון תביעתו לסעד כספי בתביעתו לצווי
6 מניעה וצווי עשה בתחום הקניין הרוחני, גם כאשר הראשונה מצויה, על פי סכומה,
7 בתחום סמכותו של בית משפט השלום. ואולם, אין בתיקון זה כדי להשפיע על גורלה
8 של תביעה לסעד כספי בלבד. זו, כאז כן עתה, תידון לפי כללי הסמכות הרגילים".
- 9 35. דברים דומים נקבעו על-ידי כב' השופט איתן אורנשטיין בבש"א (מח' ת"א) 21090/07 שמש
10 נ' שוחט (מיום 25.12.07):
- 11 "המחוקק לא התכוון באמצעות סעיף 40 (4) לחוק, לשלול את סמכות בית משפט
12 השלום לדון בתובענות בענייני קניין רוחני ובלבד שהסכום הנתבע הוא בתחום סמכות
13 בית משפט השלום, וכן שלא נתבע בנוסף לתשלום, גם סעד בתחום הקניין הרוחני.
- 14 רישת הסעיף מלמדת כי רק בשעה שנתבע סעד בענייני קניין רוחני, שהינו רק בסמכות
15 בית משפט המחוזי, יהיה בית משפט הדין בתביעה, בית המשפט המחוזי. מכלל הן,
16 נשמע לאו, דהיינו אם לא נתבע סעד בענייני קניין הרוחני, אין מניעה שגם בית משפט
17 השלום ידון בתביעה כל עוד הסכום הנתבע בגדר סמכותו.
- 18 המטרה אותה התכוון המחוקק להשיג הייתה יעילות דיונית בכך שיימנע פיצול בין
19 הערכאות בבירור התביעה. דהיינו אם נתבע סעד בענייני קניין רוחני המצוי בסמכות
20 הבלעדית של בית המשפט המחוזי, ובצדו נתבע גם סעד כספי המצוי בגבול הסמכות של
21 בית משפט השלום, לא יפוצל הדיון בין הערכאות, באופן שהסעד הראשון יתברר בבית
22 המשפט המחוזי ואילו הסעד הכספי יתברר בבית משפט השלום. לכן, גם אם הסכום
23 הכספי הוא בסמכות בית משפט השלום, תתברר התובענה על כל סעדיה הנוספים
24 בתחום הקניין הרוחני, בבית המשפט המחוזי".
- 25 36. לאור האמור לעיל, טענת הנתבע אשר נובעת להעדר סמכות עניינית נדחית.
- 26 **טענת העדר היריבות**
- 27 37. הנתבע טען להעדר יריבות בינו לבין התובעת, כאשר לטענתו ההסכם היה בין החברה
28 שבבעלותו – חברת אפי מלצר בע"מ - לבין התובעת, ולא בינו לבין התובעת.
- 29 38. בעניין זה, עיון בהסכם שנערך בין הצדדים מעלה כי ההסכם הינו בין הנתבע לתובעת, ולא
30 בין החברה שבבעלות הנתבע לבין התובעת. יש להדגיש, כי הנתבע הינו מנסח ההסכם, ולכן
31 יש לנקוט בכלל של פרשנות לחובת המנסח. בהסכם לא נאמר דבר וחצי דבר על כך שהינו

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 עם חברה בע"מ. גם בתכתובות שבין הצדדים (למשל, נספח ד' שנרשם על-ידי הנתבע) מציג
2 עצמו הנתבע כצד להסכם. לפיכך, שוכנעתי כי הנתבע התחייב באופן אישי לשלם לנתבעת
3 את הסכום האמור בנספח ה' לתצהיר, ולפיכך הטענה בדבר העדר יריבות נדחית.
- 4 39. גם מעדותו של הנתבע עולה כי הוא הציע לה לכתוב את המאמרים לספר בעצמו, ולא בשם
5 החברה שבבעלותו, כדבריו: "כשקראתי לה להציעתי לה את המשימה החדשה... קראתי לה
6 כי רציתי לפצות את הגברת, לפצות אותה בפרויקט אחר, ואמרתי לה שקיבלתי משימה
7 מהעירייה להוציא ספר או חוברת לאור... ואני איש מקצוע מבחינת ספר, אמרתי לה אל
8 תדאגי, סעי קדימה" (עמ' 77, ש' 16-7).
- 9 40. העובדה שההסכם של העירייה הינו עם החברה ולא עם התובע אינה משנה מבחינת היחסים
10 בין הנתבע לתובעת.
- 11 41. בזמן אמת לא טרח הנתבע להבהיר לתובעת כי ההסכם אינו בינה לבינו, אלא בין החברה
12 שבבעלותו לבינה. טענה זו לפיה החברה הינה צד להסכם נולדה רק בעקבות הגשת התביעה,
13 ומשכך דינה להידחות.
- 14 **האם דחיית התביעה נגד העירייה מובילה לדחיית התביעה נגד הנתבע**
- 15 42. הנתבע טען בסיכומיו כי הואיל והתביעה כלפי עיריית מודיעין, שהייתה נתבעת בתיק,
16 נדחתה בהסכמת התובעת והעירייה, הרי שאף התביעה נגדו דינה להידחות. בעניין זה
17 הסתמך הנתבע על סעיף 83(ב) לפקודת הנויקין אשר קובע כדלקמן:
- 18 "הוגשו בשל נזק אחד על ידי האדם ששבל אותו... תובענות אחדות נגד מעוולים החבים
19 על אותו נזק, אם כמעוולים יחד ואם באופן אחר — סך כל הסכומים שאפשר להיפרע
20 כפיצויים בפסקי הדין שיינתנו באותן תובענות לא יעלה על סכום הפיצויים שנפסק
21 בפסק הדין שניתן ראשון ולא בוטל בערעור, או כפי ששונה בערעור, ובכל אחת מן
22 התובענות, זולת זו שניתן בה פסק דין ראשון כאמור, לא יהיה התובע זכאי להוצאות,
23 אלא אם סבור בית המשפט שהיה יסוד סביר להגיש את התובענה..."
- 24 עוד הסתמך הנתבע בטיעוני על סעיף 55 לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג-1973:
- 25 "נא) שנים שחייבים יחד ולחוד, רשאי הנושה לדרוש את קיום החיוב, כולו או
26 מקצתו, משניהם כאחד, או מכל אחד מהם בנפרד, ובלבד שלא ייפרע יותר מן המגיע
27 לו.
- 28 (ב) בטל או בוטל חיובו של אחד החייבים, בטל גם חיובו של השני, זולת אם הביטול
29 נובע מפגם בכשרותו או בייצוגו של החייב האחד.

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 (ג) הפטיר הנושה אחד החייבים מן החיוב, כולו או מקצתו - בויתור, במחילה,
2 בפשרה או בדרך אחרת - הופטר גם השני באותה מידה, זולת אם משתמעת מן
3 ההפטר כוונה אחרת".
- 4 43. אין ביכולתי לקבל את טענות הנתבע בעניין זה. ראשית, הסעיפים האמורים מתייחסים
5 למקרה שבו נפסק סכום נגד אחד הנתבעים. סעיף 83(ב) לפקודת הנויקין עוסק במפורש
6 ב"סכום הפיצויים שנפסק בפסק-הדין שניתן ראשון", ואינו מתייחס למצב דברים שבו
7 התביעה נדחתה כלפי אחד הנתבעים. במקרה דנן התביעה נדחתה כנגד העירייה, משום
8 שהצדדים הגיעו למסקנה כי לתובעת אין עילת תביעה כנגד העירייה. העירייה אינה בגדר
9 מעוול כלפי התובעת, ומשכך לא ניתן להסיק מדחיית התביעה כלפיה שום מסקנה כלפי
10 הנתבע. העובדה שתביעה נדחתה כנגד אחד הנתבעים, כאשר נקבע (בין אם על-ידי בית-
11 המשפט ובין אם בהסכמת הצדדים) שאינו מעוול ואינו צד לחוזה, אינה יכולה להוביל
12 לדחיית התביעה כלפי מי שקיימת כלפיו עילת תביעה, בין אם בדיני הנויקין ובין אם בדיני
13 החוזים. במקרה דנן, העירייה לא הייתה צד לחוזה עם התובעת, בניגוד לנתבע, ולפיכך מובן
14 הדבר שדחיית התביעה כלפיה אינה מעלה ואינה מורידה לגבי הנתבע. באופן דומה לעירייה
15 לא הייתה שליטה כלשהי על הפרה או אי-הפרה של זכות היוצרים או הזכות המוסרית של
16 התובעת, כך שממילא לא הייתה לתובעת עילת תביעה כלפיה. אין הדבר מעלה או מוריד
17 ביחסים שבין התובעת לנתבע.
- 18 44. אם הייתה מתקבלת פרשנותו של הנתבע, התוצאה הייתה שגם כאשר לתביעה צורף בטעות
19 בעל דין בשגגה, לא ניתן היה לדחות את התביעה כלפיו, הואיל והדבר יוביל, ללא שום
20 שיקול דעת נוסף, לדחיית התביעה כולה. תוצאה כזו הינה אבסורדית, ולפיכך לא ניתן לקבל
21 את פרשנותו של הנתבע.
- 22 45. זאת ועוד, מלכתחילה כאשר הגישו הצדדים את הבקשה לדחיית התביעה נגד העירייה,
23 ציינו הצדדים מפורשות, כי בהמשך להערות בית-המשפט ובהתייחס לאמירת בית-המשפט
24 כי לא יראה בהסדר זה משום הודאה של מי מהצדדים בטענות רעהו, הרי מצופה מהצדדים
25 כולם לנהוג בהתאם לכך. בהחלטה מיום 6.3.12 הופנתה תשומת לבו של הנתבע לאמור
26 לעיל. מובן הדבר כי התובעת לא הייתה מסכימה לדחיית תביעתה נגד העירייה, אלמלא
27 ההבהרה האמורה שלא יוסקו נגדה מסקנות בשל הסכמתה האמורה. בהתייחס לסעיף 55(ג)
28 לחוק החוזים, הרי שמתקיים במקרה דנן הסיפא של הסעיף אשר קובע "זולת אם משתמעת
29 מן ההפטר כוונה אחרת". במקרה דנן, באופן מפורש ציינו התובעת והעירייה כוונה אחרת
30 מהבקשה המשותפת לדחיית התביעה, ומכאן משתמעת כוונה אחרת מן ההפטר, ומובן
31 שאין בדחיית התביעה נגד העירייה כדי להוביל לדחיית התביעה נגד הנתבע.
- 32 46. לפיכך, קבלת עמדת הנתבע בהקשר זה אינה עולה בקנה אחד עם הדין ועם הצדק, וטענתו זו
33 נידחת.

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

העילה החוזית

- 1
- 2 47. לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים בנושא, סבורני כי לתובעת מגיע שכר בגין עבודתה
- 3 בהתאם להסכם המתוקן שבין הצדדים. בין הצדדים הייתה הסכמה ראשונית אשר לא
- 4 הועלתה על הכתב. בשלב מסוים, ובעקבות משא ומתן נוסף בין הצדדים, הגיעו התובע
- 5 והנתבעת לחוזה אשר הועלה על הכתב. על-פי החוזה המתוקן, על הנתבע לשלם לתובעת סך
- 6 של 22,500 ₪. כך נכתב באותו הסכם (נספח ה' לתצהיר התובעת):
- 7 "ספר בן 192 או 224 (לא משנה) טקסט גג 120 עמ', 500 מילה בעמוד + חומר ויזואלי
- 8 מארכיונים וכו' כנדרש.
- 9 22,500 ₪ + מע"מ.
- 10 גמר פרויקט עד סוף השבוע השני של נובמבר".
- 11 48. אין מחלוקת על כך שהנתבע לא את שכה של התובעת. סבורני כי אי-התשלום האמור
- 12 מהווה הפרת חוזה על-ידי הנתבע. התובעת לא הפרה את החוזה עם הנתבע, וסיפקה לו את
- 13 המאמרים כנדרש. בנסיבות אלה היה על התובע לשלם לתובעת את הסכום שעליו סיכמו,
- 14 ומשלא עשה כן, הפר את החוזה.
- 15 49. אין ביכולתי לקבל את טענת התובעת לפיה היא זכאית לשכר חוזה גבוה יותר מסך של
- 16 22,500 ₪. בהודעת דוא"ל ששלחה התובעת לנתבע ביום 7.1.07 היא כתבה לנתבע באותיות
- 17 של קידוש לבנה את הדברים הבאים:
- 18 "כמו-כן, אני דורשת בזאת להעביר אלי את כל הכסף שסוכם כתשלום עבור העבודה.
- 19 להזכירך: מדובר ב- 22,500 ₪ עבור עבודה שהחלה באוגוסט והסתיימה בנובמבר. על
- 20 מנת למנוע הלנת שכר נוספת – שלם את מה שמגיע לי עכשיו!".
- 21 (ההדגשה מתחת למילה "כל" מופיעה במקור.)
- 22 לאור האמור לעיל, עולה כי אף לשיטתה של התובעת ביום 7.1.07, קרי לאחר סיום העבודה,
- 23 כל סכום הכסף שהיה על הנתבע לשלם לה היה סך של 22,500 ₪, ולא מעבר לכך.
- 24 אין ביכולתי לקבל את טענת התובעת לפיה נאלצה להסכים לקבל 22,500 ₪ בלבד (עמ' 54,
- 25 ש' 17). במכתב ששלחה התובעת לנתבע דרשה את הסכום האמור, ומתוך נוסח הדברים
- 26 מובן שזו הייתה דרישתה של התובעת מהנתבע, ולא הסתפקות שהתובעת נאלצה להסכים
- 27 לה. מתוך ניסוח המכתב של התובעת עולה כי בזמן אמת או בסמוך לאחריו (7.1.07) סברה
- 28 כי הסכום שסוכם עליו ואשר מגיע לה בגין ביצוע ההסכם הינו 22,500 ₪ ולא מעבר לכך.
- 29 הדרישה לשכר גבוה יותר נולדה רק עם הגשת כתב התביעה. התובעת עצמה העידה בבית-
- 30 המשפט כי לפני הגשת התביעה דרשה סך של 22,500 ₪ בלבד, ומבחינתי אם הנתבע היה

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 משלם לה סכום זה, אזי מבחינה כספית המחלוקת ביניהם הייתה באה אל קיצה (עמ' 54,
2 ש' 22-26).
- 3 50. גם בחקירתה הנגדית העידה התובעת כי אם הנתבע היה משלם לך את הסך של 22,500 ₪,
4 ונותן לה קרדיט ראוי, היה שבכך היה מסתיים העניין (עמ' 68, ש' 8-1). דברים אלה עולים
5 כדי הודאת בעל דין, לפיה הסכום שמגיע לה בגין החוזה אינו עולה על סך של 22,500 ₪.
- 6 51. אני מקבל את טענות הנתבע לפיהם לא התחייב לשלם לנתבעת סך של 40,500 ₪. לטענה זו
7 של התובעת אין אחיזה ממשית בחומר הראיות.
- 8 52. טענה נוספת הנוגעת לסכום החוזה הינה טענתה של התובעת בסיכומיה לפי הנתבע בכתב
9 ההגנה מסר הודאת בעל דין בכך שטען כי הציע לתובעת את מלוא השכר שהציע לו העירייה
10 בגין כתיבת הספר, קרי: 35,000 ₪, ובצירוף מע"מ, 40,425 ₪. ברם, איני סבור כי מדובר
11 בהודאת בעל דין. הנתבע טען כי הציע לתובעת את מלוא השכר שהוצע לו בגין כתיבת
12 הספר, אך אין המדובר בסכום ששולם לו בגין הפרויקט כולו, אשר כלל מטבע הדברים גם
13 רכיבים נוספים שאינם שכר בגין כתיבה (כגון: גרפיקה, הדפסה ועוד). יתר על כן, גם אם
14 מלכתחילה הסכים הנתבע לשלם לתובעת סך של כ- 40,000 ₪, הרי שבשלב מאוחר יותר
15 נחתם בין הצדדים הסכם כתוב שבו הסכימה התובעת לקבל שכר של 22,500 ₪. הסכם
16 מאוחר זה, שהינו בכתב, מבטל כל הסכמה קודמת שהייתה בין הצדדים, ככל שהייתה.
- 17 53. יש לציין כי כמות העבודה שהשקיעה התובעת, או הצורך שלה בסיוע בתשלום לטיפול
18 בילדיה בתקופה העבודה אינם ממין העניין. ההסכם בין התובעת לנתבע הינו חוזה קבלנות.
19 התובעת נדרשה לספק את התוצר בתמורה לסכום שנקבע, ואין נפקא מינה כמה זמן
20 השקיעה התובעת בעבודה או מה היו העלויות שנגרמו לה בביצוע המשימה.
- 21 54. מנגד אין ביכולתי לקבל את טענות הנתבע לפיהם אינו מחויב בתשלום האמור בסך 22,500
22 ₪. הנתבע מסר בתצהירו כי לא ביקש מהתובעת לכתוב מאמרים, אלא ללקט ולסכם
23 חומרים שאת מרביתם העביר לה. התובעת ביצעה את תפקידה. אף אם לא ביצעה את
24 תפקידה באופן מושלם כטענתו, עדיין מילאה התובעת אחר חלקה בחוזה באופן מספק.
25 עבודתה של התובעת מהווה מילוי חובתה על-פי החוזה, והעובדה שהנתבע פירסם את
26 הדברים שכתבה התובעת, מוכיחה זאת. משמילאה התובעת את חלקה בחוזה, היה על
27 הנתבע למלא אחר חלקו ולשלם לה את שכרה בסך של 22,500 ₪ בצירוף מע"מ כפי
28 שהוסכם ביניהם.
- 29 55. איני סבור כי יש לשלם לתובעת את הסכום היחסי בהתאם למספר העמודים שפורסמו שהם
30 פרי עטה של התובעת. התובעת שלחה לנתבע מאמרים, והחלטה בסופו של דבר מה לפרסם
31 ומה לא נתונה בידי הנתבע. גם אם בסופו של דבר פורסמו רק 55 עמודים שהם פרי עטה של
32 התובעת, כטענת הנתבע, אין הדבר מצדיק הפחתה בשכר ביחס לשכר שהנתבע התחייב

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 כלפיה בכתב בהסכם ביניהם (נספח ה' לעיל). אין בהסכם, אשר נוסח על-ידי הנתבע, שום
2 מנגנון אשר קובע כי ישולם לה רק שכר חלקי, ככל שחלקה בספר שייצא יהיה חלקי בלבד.
3 התובעת נדרשה לבצע את הכתיבה, ובתמורה התחייב הנתבע לשלם לה סכום מלא של
4 22,500 ₪. לפיכך, משקבעתי כי התובעת מילאה אחר הדרישה החוזית, על הנתבע לשלם את
5 שכרה במלואו.
- 6 56. הנתבע העלה שתי טענות מרכזיות נגד התובעת: האחת היא שהחומרים שהעבירה לא היו
7 בכמות ובאיכות מספקת והשנייה היא שהחומרים לא הועברו במועד. בהקשר זה, ניכר כי
8 בין התובעת לנתבע הייתה בעיה בתקשורת, כפי שהעיד אף הנתבע (עמ' 84, ש' 1). הבעיות
9 בתקשורת בין השניים הובילו לכך שהתובעת השקיעה זמן ומאמץ רבים מאוד בעבודה,
10 ובסופו של דבר התוצרים של העבודה לא היו לשביעות רצונו של הנתבע. ברם, סבורני כי
11 עיקר האחריות להעדר התקשורת בין הנתבע לתובעת רובץ לפתחו של הנתבע, אשר לא
12 הגדיר לתובעת כבר בתחילת העבודה את המטרות ואת ציפיותיו ממנה, אלא הסתפק
13 באמירות כלליות בדבר העבודה שהיא נדרשת לעשות. בשלב הראשון הנתבע לא הנחה את
14 התובעת באופן מדויק בשאלה מה נדרש ממנה, כדבריו: "אמרת לי לה אל תדאגי, סעי
15 קדימה" (עמ' 77, ש' 16). לאחר מכן, כאשר התובעת שלחה לנתבע טקסטים רבים שהיא
16 כתבה, במהלך התקופה, התעלם הנתבע מהודעות הדוא"ל שכתבה לו התובעת, לא קרא
17 אותן, ולא התייחס אליהן (עמ' 85, ש' 21 עד עמ' 87 ש' 6). הנתבע העיד ואמר "זה נכון, אני
18 לא קורא כתבות באמצע הדרך, יש לי עובדים" (עמ' 85, ש' 9), ובהמשך: "אני לא קראתי
19 את המסמכים, יש לי מומחי תוכן שהם קראו" (עמ' 87, ש' 2). הנתבע הוסיף והעיד כי הוא
20 עצמו לא העביר את הכתבות לעובדיו או למומחים מטעמו, כדבריו: "אני לא העברתי
21 ללימור כליפה או למאירסדורף. אם קיבלתי לא העברתי" (עמ' 85, ש' 27). הנתבע העיד כי
22 לא קיים מסמך שבו ביקש מהתובעת להעביר את המסמכים לגורם כלשהו מטעמו (עמ' 85,
23 ש' 29-30), ונראה כי טענה זו שביקש מהתובעת להעביר את החומרים שכתבה לאחרים
24 אינה נזכרת בתצהירו. בנסיבות אלה קיים קושי לקבל את טענות הנתבע בהקשר זה. מכאן,
25 שהתעלמותו של הנתבע מהודעות הדוא"ל ששלחה לו התובעת הובילה למצב שבו התובעת
26 נותרה ללא משוב וללא הכוונה מצדו של הנתבע, אשר הזמין ממנה את העבודה. אם הנתבע
27 היה טורח לקרוא בעצמו את החומרים הרבים ששלחה לו התובעת, ולהעביר לתובעת משוב
28 בזמן אמת כאשר שלחה לו את החומרים, הרי שלא היה מגיע למצב שבו החומר שהועבר
29 אליו לא היה לשביעות רצונו. התובעת העבירה לנתבע חומרים בהיקף משמעותי מאוד, כפי
30 שעולה מן הראיות שצורפו, והעובדה שבסופו של דבר חלקים משמעותיים מהם לא נכנסו
31 לספר, אלא הוכנסו חומרים אחרים, נבעה בעיקרה מהקשיים האמורים לעיל אשר רובצים
32 לפתחו של הנתבע. לפיכך, העובדה שבסופו של דבר התוצרים לא היו לשביעות רצונו
33 מבחינת אורכם ואיכותם, אינה צריכה להזיקף לחובתה של התובעת.

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

57. גם בנוגע לטענת הנתבע כי התובעת לא העבירה את החומרים האמורים במועד, הרי שאין לקבל טענה זו. כפי שעולה מן העדויות, התובעת שלחה במהלך התקופה את החומרים לנתבע, אך הוא לא טרח לעיין בהם ולהעיר לה את הערותיו. לפיכך, העובדה שבסופו של דבר החומרים הגיעו לנתבע באיחור, ככל שהגיעו באיחור, נובעת מהאופן התנהלותו מול התובעת.

58. לפיכך, על הנתבע לשלם לתובעת פיצויים בגין הפרת החוזה בסך 22,500 ₪. לסכום זה יש לצרף הפרשי הצמדה וריבית החל ממועד הצאת הספר ביום 10.6.07. כלומר, על הנתבע לשלם לתובעת בגין הפרת החוזה סך של 30,000 ₪ (לאחר עיגול).

הפרת זכות יוצרים

59. כאמור לעיל, הואיל והתביעה הוגשה ביום 29.4.08, והואיל וחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן: "החוק החדש"), פורסם ביום 25.11.07, ובהתאם לסעיף 77 לחוק, תחילתו של החוק שישה חודשים מיום פרסומו, הרי שתחילת החוק הינה מיום 25.5.08. הואיל והתביעה הוגשה בטרם תחילתו של החוק, הרי שיש לבחון את הדין שקדם לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007. לפיכך הדין החל בענייננו הינו חוק זכות יוצרים, 1911 (להלן: "החוק הישן") ופקודת זכויות יוצרים, 1924 (להלן: "הפקודה").

60. בת"א (מחוזי חי') 454/07 הילה פורת נגד פ.ד. פסגות סוכנות לביטוח חיים (2010) הובהר עניין תחולת החוק החדש:

"החוק החדש ביטל את החוק הישן ואת מרבית סעיפי הפקודה, ובכללם הסעיפים עליהם נסמכת בחלקה התביעה כאן. בסעיף 78 לחוק נקבעו הוראות מעבר. אלה הרלבנטיות לתביעה דנן, קובעות כדלקמן:

"(א) הוראות חוק זה יחולו גם לגבי יצירה שנוצרה לפני יום התחילה, בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ז).

"(ב) זכות יוצרים לפי הוראות פרק ב' לחוק זה לא תהא ביצירה שערב יום התחילה לא היתה בה זכות יוצרים לפי הוראות הדין שחלו לגביה ערב היום האמור (בסעיף זה – הדין הקודם)...

"(ג) על פעולה ביצירה שנעשתה לפני יום התחילה לא יחולו הוראות פרק ח' לעניין הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית ולעניין תרופות, וימשיכו לחול לגביה, לעניינים אלה, הוראות הדין הקודם; ואולם, פעולה כאמור שאינה מהווה הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית לפי הוראות חוק זה, לא תהיה לגביה זכות תביעה לפי הוראות הדין הקודם.

...

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 08-1403 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 "ה) הוראות סעיפים 33 עד 36 לא יחולו על יצירה שנוצרה לפני יום התחילה,
2 וימשיכו לחול לגביה לעניין זה הוראות הדין הקודם...
- 3 "ו) הוראות סעיף 37 לא יחולו על העברת זכות יוצרים שנעשתה לפני יום
4 התחילה או על רישיון שניתן לגבי זכות יוצרים לפני היום האמור, וימשיכו
5 לחול לגביהם לעניין זה הוראות הדין הקודם...".
- 6
- 7 עניינם של סעיפים 33 עד 36 לחוק הינו הבעלות בזכות יוצרים. עניינו של סעיף 37
8 לחוק הינו העברת זכות יוצרים והענקת רישיון. עניינם אלה הוסדרו בדין הקודם
9 בסעיף 5 לחוק זכות יוצרים, 1911.
- 10 על פי הוראות המעבר, הרי שעם כניסת החוק לתוקף, זכות התביעה בגין פעולה
11 ביצירה, שנעשתה קודם לכן, בעילה של הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית,
12 מותנית בשלושה תנאים: התנאי הראשון הינו, שהיצירה היתה מוגנת לפי הוראות
13 הדין הקודם; התנאי השני הינו שהפעולה מהווה הפרה של זכות יוצרים או של
14 זכות מוסרית לפי הוראות הדין הקודם; התנאי השלישי הינו שהפעולה מהווה
15 הפרה של זכות יוצרים או של זכות מוסרית לפי הוראות החוק. **לגבי קביעת**
16 **הבעלות בזכות יוצרים או קיומו של היתר לעשות ביצירה פעולות שיוחדו לבעלים,**
17 **חל הדין הקודם".**
- 18 (ההדגשות אינן במקור ע.ק.)
- 19 61. ראשית יש לקבוע האם לתובעת קיימת זכות יוצרים בחלקים של הספר. סבורני כי הן ע"פ
20 החוק החדש והן ע"פ החוק הישן, לתובעת זכות יוצרים במאמרים אותם כתבה. אין כל
21 ספק שחלק מן המאמרים נכתבו על ידי התובעת, והתובעת לא העבירה בשום דרך את זכות
22 היוצרים שלה במאמרים אלו. המאמרים הללו הם בגדר יצירה ספרותית.
- 23 62. הן על פי הדין הישן והן על פי החוק החדש מוענקת הגנה לחמישה סוגים של יצירות: יצירה
24 ספרותית, אומנותית, דרמטית, מוזיקלית ותקליט (סעיפים 1 ו-19 לחוק הישן וסעיפים
25 4(א)1 ו-4(א)2 לחוק החדש). מאמרים מעצם טיבם הם יצירה ספרותית (ת"א (מחוזי חי')
26 454/07 הילה פורת נג ד.פ.ד פסגות סוכנות לביטוח חיים בע"מ 1997 (14.11.10)).
- 27 63. סעיף 31 לחוק הישן קובע כי:
- 28 "לא יהיה שום אדם זכאי לזכות יוצרים או לכל זכות כיוצא בזו בכל יצירה
29 ספרותית, דרמטית, מוזיקלית או אומנותית, בין שנתפרסמו ובין שלא
30 נתפרסמו, אלא ע"פ הוראות החוק הזה..."
- 31 סעיף 5(1) קובע כי:

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 "בכפוף להוראות חוק זה, יהיה מחברה של יצירה הבעל הראשון של זכות
2 היוצרים בה"
- 3 64. הכלל על פי החוק הישן הינו שמחבר היצירה הינו בעל זכות היוצרים. החוק הישן יוצר
4 חריגים לכלל הקבועים בסעיפים 15(א), 15(ב) ובסעיף 21. במקרה דנן, החריגים הקבועים
5 בחוק הישן אינם מתקיימים ולפיכך זכות היוצרים נשארת בידי מחברת היצירה, היינו,
6 התובעת.
- 7 65. זכות היוצרים שייכת לתובעת, אך יש להבהיר כי זכות היוצרים הינה על המאמרים
8 שחיברה התובעת בלבד ולא על הספר כולו.
- 9 66. אף לפי החוק החדש, לתובעת זכות יוצרים על המאמרים האמורים. גם לפי החוק החדש,
10 המחבר הינו הבעלים של זכות היוצרים.
11 "33. בכפוף להוראות פרק זה –
- 12 (1) היוצר של יצירה הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים ביצירה";
- 13 67. האם התובעת העבירה את זכות היוצרים? סבורני כי הן לפי החוק הישן והן לפי החוק החדש,
14 התשובה לשאלה זאת הינה שלילית.
- 15 68. על פי החוק הישן העברת זכות היוצרים מותנית בחוזה בכתב שנחתם על ידי בעל הזכות.
16 " 5. (2) בעליו של זכות היוצרים בכל יצירה רשאי להעביר את זכותו, כולה
17 או מקצתה... למשך כל תקופת זכות היוצרים או לכל חלק ממנה, ורשאי
18 הוא ליתן כל טובת הנאה בזכות עפ"י רשיון ואולם כל העברה או נתינה
19 כאלה לא יהא כוחן יפה אלא אם כן נעשו בכתב ונחתמו ע"י בעל הזכות
20 שבגינה נעשו ההעברה או הנתינה, או ע"י בא כוחו המורשה כהלכה".
21
- 22 69. גם על פי החוק החדש, לצורך העברת זכות היוצרים נדרש הסכם.
23 "העברת זכות יוצרים ביצירה מוזמנת:
- 24 35. (א) ביצירה שנוצרה לפי הזמנה, הבעלים הראשון של זכות היוצרים
25 בה, כולה או חלקה, הוא היוצר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין המזמין
26 והיוצר, במפורש או במשתמע.
27 העברת זכות יוצרים והענקת רישיון:
- 28 37. (א) זכות יוצרים ניתנת להעברה בחוזה או על פי דין, ורשאי בעל
29 הזכות לתת לגביה רישיון ייחודי או רישיון שאינו ייחודי.

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 (ב) העברת זכות היוצרים או מתן הרישיון, כאמור בסעיף קטן (א),
 2 יכול שיהיו לגבי זכות היוצרים, כולה או חלקה, וניתן להגבילם למקום
 3 מסוים, לתקופה מסוימת או לעשיית פעולה מסוימת ביצירה.
- 4 (ג) חוזה להעברת זכות יוצרים או למתן רישיון ייחודי לגביה, **טעון**
 5 **מסמך בכתב**.
- 6 (ד) בסעיף זה, "רישיון ייחודי" – רישיון המעניק לבעליו זכות
 7 ייחודית לעשות פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 11, כפי שנקבע בו,
 8 ומגביל את בעל זכות היוצרים מלעשות ומלהרשות לאחר לעשות פעולה
 9 כאמור.
 10 (ההדגשות אינן במקור-ע.ק).
- 11 כך נקבע גם בפסיקה, למשל בת"א (מח' ת"א) 2051/04 ש. **אנגל מהנדסים בע"מ נגד ירון קרני**
 12 (15.8.10) קבע כב' השופט דר' עמירם בנימיני:
- 13 "...אמנם, בפסיקה ובספרות הובעה דעה לפיה ניתן להתנות, אף במשתמע וללא
 14 מסמך בכתב, על הכלל שלפיו בעל זכות היוצרים הראשון ביצירה הינו מחברה.
 15 אך ככל שהדבר נוגע להעברת זכות היוצרים, לאחר שכבר התגבשה בידי היוצר,
 16 אין מחלוקת כי זו דורשת מסמך בכתב, כפי שמורה סעיף 25(2) לחוק. הבחנה זו
 17 נשמרה גם בסעיף 37(ג) לחוק החדש, המבחין בין התניה על זכות הבעלות
 18 הראשונית ביצירה מוזמנת, שיכולה להיות מפורשת או משתמעת כאמור בסעיף
 19 35(א), לבין "חוזה להעברת זכות יוצרים או להענקת רישיון ייחודי", הטעונים
 20 מסמך בכתב (על הבחנה זו בדין הקודם ראה: ט' גרינמן **זכויות יוצרים** 256
 21 (2003); ואילו על ההבחנה לפי החוק החדש ראה א' יעקב "בעלות בזכות
 22 היוצרים" **יוצרים זכויות – קריאות בחוק זכות יוצרים** (בעריכת מ' בירנהק וג'
 23 פסח) 304-305 (2009))."
- 24 70. בין התובעת לנתבע לא קיים הסכם, מפורש או משתמע, אשר מעביר את זכות היוצרים על
 25 המאמרים לנתבע או לעירית מודיעין. לפיכך, זכות היוצרים במאמרים שנכתבו על ידי
 26 התובעת נותרה בידיה. **ההסכם בין התובעת לנתבע העניק לנתבע זכות לעשות שימוש**
 27 **במאמריה של התובעת במסגרת הספר**.
- 28 71. **האם הופרה זכות היוצרים של התובעת?** ראשית, יש לבחון מהי ההפרה. החוק הישן קובע
 29 לגבי הפרה כדלקמן:
- 30 "2. (1) זכות יוצרים ביצירה תיחשב כאילו הופרה ע"י כל אדם אשר שלא
 31 בהסכמת בעל זכות היוצרים עושה מעשה שהזכות הבלעדית לעשייתו נתונה
 32 בחוק זה לבעל זכות היוצרים..."

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 החוק הישן מגדיר "זכות בלעדית" כדלקמן:
- 2 "1. (2) לצרכי חוק זה, "זכות יוצרים" פירושה **הזכות הבלעדית** ליצור
- 3 או ליצור שנית את היצירה או כל חלק עיקרי הימנה בכל צורה של ממש, או
- 4 להציג, או — במקרה של הרצאה — למסור בציבור את היצירה או כל חלק
- 5 עיקרי הימנה; **אם זו יצירה שלא נתפרסמה — לפרסם את היצירה או כל**
- 6 **חלק עיקרי הימנה וכולל המונח את הזכות הבלעדית —**
- 7 (א) ליצור, ליצור שנית, להציג, או לפרסם כל תרגום של היצירה;
- 8 (ב) אם זו יצירה דרמטית, להפכה לרומן או ליצירה בלתי-דרמטית
- 9 אחרת;
- 10 (ג) אם זה רומן או יצירה בלתי-דרמטית אחרת, או אם זו יצירה
- 11 אמנותית, להפכה ליצירה דרמטית, בדרך הצגה בציבור או בדרך אחרת;
- 12 (ד) אם זו יצירה ספרותית, דרמטית או מוזיקלית, לעשות כל תקליט,
- 13 לוח מנוקב, סרט ראינועי, או כל מכשיר אחר שבאמצעותם אפשר להציג או
- 14 למסור את היצירה בדרך מיכנית, ולהרשות את עשייתם של המעשים
- 15 דלעיל.
- 16 (3) **לצרכי חוק זה, פרסום — ביחס לכל יצירה — פירושו הוצאת**
- 17 **העתקות ממנה לציבור, ואין הוא כולל את הצגתה של יצירה דרמטית או**
- 18 **מוזיקלית בציבור, מסירתה של הרצאה בציבור, תערוכה ציבורית של יצירה**
- 19 **אמנותית או בניית יצירה אדריכלית אמנותית, ואולם הוצאת צילומים**
- 20 **ופיתוחים של יצירות פיסול ויצירות אדריכליות אומנותיות לא יהא דינה,**
- 21 **לצורך הוראה זו, כדין פרסום יצירות כאלה".**
- 22 (ההדגשות אינן במקור - ע.ק.)
- 23
- 24 72. לפי האמור לעיל, הן בחוק הישן והן בחוק החדש, רכיב מרכזי בהפרה הינו **העדר הסכמה**.
- 25 בין התובעת לנתבע הוסכם כי לנתבע תהיה זכות להשתמש (הכוללת העתקה והפצה)
- 26 במאמריה של התובעת ולפרסמם בספר. יש להבהיר כי ההסכמה הינה לגבי זכות השימוש
- 27 ולא זכות היוצרים. ההסכמה לשימוש בזכות הייתה כפופה לתשלום שיעביר הנתבע
- 28 לתובעת, ההסכמה הייתה לעשות כל שימוש לרבות הפצה וזאת בכפוף לסכום שנקבע בין
- 29 התובעת לנתבע.
- 30 73. סבורני כי זכות היוצרים הופרה בענייננו. כאמור לעיל (בדיון על הפרת החוזה), בין התובעת
- 31 לנתבע נחתם הסכם על פיו הנתבע ישלם לתובעת סך של 22,500 ₪ תמורת עבודתה. בהסכם
- 32 זה, הסכימה התובעת להעביר את זכות השימוש במאמריה תמורת הסכום המוסכם. משלא

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

1 שילם הנתבע את הסכום המוסכם והפיץ את מאמריה של התובעת בספרו, הפר את זכות
2 היוצרים של התובעת.

3 **הנזק בגין הפרת זכות היוצרים**

4 74. הואיל ובהסכם בין הצדדים הוסכם כי התובע יוכל לקבל את המאמרים ולעשות בהם
5 שימוש כנגד תמורה שנקבעה בהסכם, הרי משלא שולמה התמורה, אזי הנזק שנגרם
6 לתובעת עקב ההפרה הינו כשווי אותה תמורה. כלומר, הנזק שנגרם לתובעת הינו התשלום
7 אשר הוסכם שיועבר אליה תמורת השימוש במאמריה. סכום הנזק הינו 22,500 ₪ (בצירוף
8 ריבית והצמדה). על נזק זה כבר פוצתה התובעת בעילתה החוזית ולא ניתן לפסוק לה אותו
9 בשנית משום שהיה בכך כפל פיצוי.

10 75. על עקרון מניעת פיצוי כפול דובר רבות בפסיקה. כך למשל בד"נ 7452/96 **משרד הבטחון**
11 **נגד חברה קבלנית האחים אהרון בע"מ**, פ"ד נא(5) 874 (1998). שם הדיון עסק בעילות
12 שונות שיכולות להניב סעד כספי, תביעה לפיצוי נזק בגין הפרת החוזה, תביעה לפיצוי
13 נזיקין ותביעה בעילה של עשיית עושר ולא במשפט:

14 "במצב דברים זה עשויים לחול סימולטנית ענפים שונים של דיני החיובים –
15 חוזים, נזיקין ועשיית עושר ולא במשפט (ד"נ 20/82 אדרס חמרי בנין בע"מ נ'
16 הרלו אנד ג'ונס ג.מ.ב.ה. [6], בעמ' 268-269). כלל זה הוא כלל "טריטוריאלי"
17 (כלשונו של השופט (כתוארו דאז) ברק בד"נ 20/82 הנ"ל [6], בעמ' 261),
18 הקובע את תחולתן העקרונית של נורמות מענפי משפט שונים על סיטואציה
19 עובדתית אחת. אולם מכלל זה אין ללמוד כי קיומן של עילות תביעה שונות
20 מוליד בהכרח גם סעדים כספיים שונים המצטברים זה לזה. השאלה אם
21 האינטרסים הנפגעים של הנושה מזכים אותו בסעדים מצטברים בגין
22 עילות שונות נבחנת בכל מקרה לגופו, תוך הקפדה על קיומם של שני
23 תנאים: כי קבלת סעד אחד אינה סותרת במהותה קבלת סעד אחר, וכי
24 צירוף הסעדים אינו מביא להתעשרות שלא על-פי דין של הנושה (ע"א
25 290/80 הנ"ל [3], בעמ' 641; ד"נ 20/82 הנ"ל [6], בעמ' 268-269; ע"א 588/87
26 הנ"ל [5], בעמ' 315-318).

27 פסיקת דמי שכירות ראויים בעילה של עשיית עושר בצירוף פיצויים
28 חוזיים מכוח חוק התרופות, הייתה מעמידה את המשכירה במקום שבו
29 הייתה עומדת לו השכירה בפרק זמן נתון את הנכס פעמיים. על-כן, פיצויים
30 במקרה שלפנינו אינם מתיישבים עם סעד בעילה של עשיית עושר ולא
31 במשפט. צירוף השניים מוביל להתעשרות שלא על-פי דין של המשכירה
32 (ראה: טדסקי, במאמרו הנ"ל [9], בעמ' 75-76; פרידמן בספרו הנ"ל [8], בעמ'

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 300, ה"ש 125; השווה גם לפסק־דינו של השופט בך בד"נ 20/82 הנ"ל [6],
 2 בעמ' 281-282, וכבר אמר השופט אור (בע"א 290/80 הנ"ל [3], בעמ' 642) כי
 3 "הלכה היא, שאם עומדים לאדם סעדים מכוח עילות שונות – כגון בנזיקין
 4 ובעשיית עושר ולא במשפט או בחוזים ובנזיקין – אין הוא זכאי בגין אותו
 5 מעשה לגבות פיצויים פעמיים, בהסתמכו על שתי העילות השונות
 6 העומדות לרשותו".
- 7 (ההדגשות אינן במקור ע.ק.)
- 8 76. לאור האמור לעיל, הרי שסכום הפיצוי שהתובעת זכאית לקבל בגין הפגיעה בזכות היוצרים
 9 "נבלע" בסכום הפיצוי בגין הפרת החוזה.
- 10 **הפרת הזכות המוסרית**
- 11 77. הזכות המוסרית הוגדרה בפקודה בסעיף 4 א' כדלקמן:
 12 "(1) מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.
 13 (2) ...
 14 (3) פגיעה בזכות לפי סעיף זה היא עוולה אזרחית והוראות פקודת הנוזיקין [נוסח חדש]
 15 יחולו עליה.
 16 (4) זכותו של מחבר לפי סעיף זה לא תהיה תלויה בזכותו החומרית באותה יצירה,
 17 והיא תעמוד לו אף לאחר שזכות זו, כולה או מקצתה הועברה לאחר.
 18 (5) בתביעה לפי סעיף זה זכאי המחבר לפיצויים בסכום שיקבע בית המשפט לפי
 19 נסיבות המקרה, אף אם לא הוכיח נזק ממון; הוראה זו לא תגרע מסמכות אחרת של
 20 בית המשפט לפי פרק ה' לפקודת הנוזיקין [נוסח חדש]".
- 21 78. החוק החדש (אשר כאמור לעיל נכנס לתוקף לאחר הגשת תביעה זו) מגדיר את הזכות
 22 המוסרית כדלקמן:
 23 "45. (א) ליוצר של יצירה אמנותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית או יצירה
 24 ספרותית, למעט תוכנת מחשב, שיש בה זכות יוצרים, תהיה ביחס ליצירתו זכות
 25 מוסרית, למשך תקופת זכות היוצרים באותה יצירה.
 26 (ב) הזכות המוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה, והיא תעמוד ליוצר אף
 27 אם אין לו ביצירה זכות יוצרים או אם העביר את זכות היוצרים ביצירה, כולה או
 28 חלקה, לאחר.
 29 46. זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר –

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין ; (1)
- 2 כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או שינוי צורה אחר, וכן כי לא (2)
- 3 תיעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה, והכל אם יש באילו מהם כדי
- 4 לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר".
- 5 79. סעיף 78 (ג) לחוק החדש קובע כי "על פעולה ביצירה שנעשתה לפני יום התחילה לא יחולו
- 6 הוראות פרק ח' לעניין הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית ולעניין תרופות, וימשיך
- 7 לחול לגביה, לעניינים אלה, הוראות הדין הקודם". לפיכך, הוראת סעיף 56 לחוק החדש
- 8 בדבר פיצויים ללא הוכחת נזק בסכום שעד 100,000 ₪ לא תחול במקרה דנן.
- 9 80. כלומר, הן לפי החוק החדש והן לפי הפקודה, ליוצר של יצירת ספרותית, שיש בה זכות
- 10 יוצרים, תהיה ביחס ליצירתו זכות מוסרית, אשר כוללת, בין היתר, זכות כי שמו ייקרא על
- 11 יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין. מדובר בזכות לקבל קרדיט (מזכה) בגין
- 12 היצירה.
- 13 81. **האם התובעת היא יוצרת של יצירה ספרותית?** במקרה דנן, ראשית סבורני כי התובעת
- 14 הינה בגדר "יוצרת של יצירה ספרותית". אף אם אקבל את טענות הנתבע כי חלק
- 15 מהמאמרים הם בגדר שכתוב של דברים שנכתבו בעבר, ובחלק עיקר עבודתה של התובעת
- 16 היה ללקט את החומרים, עדיין שוכנעתי כי המאמרים שכתבה התובעת ואשר פורסמו
- 17 בסופו של דבר בספר הינם פרי יצירתה. התובעת לא העתיקה את הדברים, אלא התבססה
- 18 על דברים קודמים שנכתבו, וכתבה אותם בעצמה, תוך שהדברים מהווים יצירה ספרותית
- 19 חדשה. בעניין זה, אני מקבל את עדותה של התובעת כמהימנה. התובעת העידה בהקשר זה
- 20 כדלקמן: "כל המאמרים בספר הזה שאני כתבתי כולל המאמר הזה מורכבים מראיונות
- 21 שעשיתי, תחקירים שעשיתי, חומר שקראתי, מספרות מקצועית, הצלבת מידע" (עמ' 48, ש' 1-2).
- 22 יש לציין כי הגדרת יצירה ספרותית בסעיף 1 לחוק החדש הינה: "לרבות יצירה
- 23 המבוטאת בכתב, הרצאה, טבלה, לקט, וכן תוכנת מחשב". מכאן שאף אם חלק מעבודתה
- 24 כלל לקט של חומרים, עדיין יש בכך משום יצירה ספרותית. גם מתוך עדותו של הנתבע עולה
- 25 כי התובעת היא בגדר יוצרת, וזאת שים לב לדבריו: "היא קיבלה, ליקטה, ודיברה עם כמה
- 26 אנשים, ובסוף סיכמה" (עמ' 88, ש' 23). דברים אלה עולים כדי יצירה ספרותית. לפיכך, אני
- 27 קובע כי המאמרים שמופיעים בספר, שהינם פרי עטה של התובעת הם בגדר יצירה ספרותית
- 28 והתובעת והיא בגדר "יוצרת של יצירה ספרותית".
- 29 82. **האם נפגעה זכותה של התובעת כי שמה ייקרא על יצירתה בהיקף ובמידה הראויים**
- 30 **בנסיבות העניין?** סבורני כי יש להשיב לשאלה זו בחיוב. בדף המקדים לספר נרשם שמו של
- 31 הנתבע כעורך הספר. לאחר מכן הופיעה רשימת הכותבים כדלקמן: "זוהר ברעם; משה
- 32 מאיר סדורף; בני מיכלסון; דוריס לילינג; אפי מלצר; לימור קליפה; רינת שגיא". כלומר,
- 33 קיימת רשימת כותבים, אשר רובה לפי סדר א-ב, ואשר התובעת מופיעה בין יתר
- 22 מתוך 25

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

1 הכותבים. עיון בספר עצמו, תוך בחינת הקטעים אשר התובעת היא זו שכתבה אותם, מעלה
2 כי חלקה של התובעת בכתיבה היה גבוה לאין שיעור מחלקם של יתר הכותבים. התובעת
3 כתבה את רובו של הספר, בעוד שיתר הכותבים כתבו כולם יחדיו את היתרה. חלק מן
4 הכותבים כתבו מאמר אחד בלבד. בנסיבות אלה סבורני כי שמה של התובעת לא הופיע על
5 היצירה בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין. אמנם, שמה מופיע ברשימת הכותבים
6 ולא הושמט כליל, אך בשים לב לחלקה היחסי, מן הראוי היה ליתן לתובעת מעמד בכורה
7 על פני יתר הכותבים באופן שיבדל אותה מהכותבים האחרים וישקף את תרומתה
8 המשמעותית לספר. כך למשל, ניתן וראוי היה לציין את התובעת כ"כותבת ראשית" או
9 לרשום אותה בראש הרשימה.

10 83. יפים לעניין זה דברי כב' השופט י' טירקל בע"א Eisenman 2790/93 נ' קימרון, פ"ד נד(3)
11 : 817 (2000).

12 "אדם זכאי ששמו ייקרא על "ילדי רוחו". זיקתו הרוחנית לאלה כמוה, כמעט, כזיקתו
13 ליוצאי חלציו. פרסומה של יצירה בלי ששמו של מחברה ייקרא עליה "בהיקף ובמידה
14 המקובלים" הוא פגיעה בזכותו המוסרית של המחבר. שורשיו של עיקרון חשוב זה
15 שלוחים גם במקורות המשפט העברי, שעמדו על גדול עונו של מי שאינו אומר דבר
16 בשם אומרו. כך נאמר, בין דברים רבים, בעניין זה :

17 "גדול שיאמר דבר בשם אומרו ולא יגזול דעת האומרו, כי גזילה זו יותר מגזילת
18 ממון... ומה מאוד גדול עבירה זו בעיני, האומר פשט הכתוב בספר, או אשר שמע, ולא
19 מזכיר שם האומר או הכותב" (ר' ישעיה הלוי הורוויץ שני לוחות הברית, מסכת
20 שבועות, קפג, ב [ב]; כן ראו מקורות נוספים אצל נ' רקובר זכות היוצרים במקורות
21 היהודיים [ג], בעמ' 35 ואילך).

22 84. באופן דומה מציינת המלומדת טוני גרינמן, במאמרה "הזכות המוסרית – מ- Droit Moral
23 ל- Moral Rights" בעמ' 459 בספר יוצרים זכויות, קריאות בחוק זכות יוצרים, עמ' 573
24 ואילך (עורכים מיכאל בירנהק וגיא פסח, 2009) :

25 "כאשר יוצרים רבים משתתפים ביצירתה של יצירה, כגון ביצירה קולנועית, ציון שם
26 היוצר במסגרת רשימה של קרדיטים שמופיעה בתחילת הפרסום או בסופו עשוי לענות
27 על הדרישה להיקף ומידה ראויים, ובלבד שרשימה זו מציינת מהי היצירה או התרומה
28 של כל יוצר. עם זאת, גם כאן הדבר תלוי בנסיבות המקרה. כך, ציון שמו של במאי
29 הסרט או של מחבר התסריט במקום מוצנע ברשימת הקרדיטים, בין שמותיהם של
30 אנשי הצוות הזוטרים, לא יהיה בו כדי לקיים את החובה החוקית למתן ייחוס בהיקף
31 ובמידה ראויים. את שמותיהם של יוצרים אלה נהוג לציין בראש רשימה הקרדיטים,
32 בדרך כלל במסך נפרד".

בית משפט השלום ברמלה

30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 הוא הדין במקרה דנן בשינויים המחויבים. לאור חלקה המשמעותי של התובעת בכתובת
2 המאמרים לספר, מן הראוי היה לציין את שמה באופן מובלט ונפרד מיתר הכותבים. העדר
3 מתן קרדיט (מזכה) ראוי לתובעת מהווה הפרה של זכותה המוסרית ביצירה.
- 4 85. **הפיצוי בגין הפגיעה בזכות המוסרית?** בקביעת הפיצויים בגין הפגיעה בזכות המוסרית, יש
5 ליתן את הדעת לכך שמדובר בפיצויים ללא הוכחת נזק, שהרי אין ביכולתה של התובעת
6 להוכיח נזק קונקרטי שנגרם לה באופן שבו נרשם שמה בין כותבי הספר (ר' מאמרו של
7 עמית אשכנזי "פיצויים ללא הוכחת נזק" בספר **יוצרים זכויות, קריאות בחוק זכות יוצרים**,
8 עמ' 573 ואילך (עורכים מיכאל בירנהק וגיא פסח, 2009).
- 9 86. בנוגע לסכום הפיצויים ללא הוכחת נזק לא ניתן להחיל את סעיף 56(א) לחוק החדש, אשר
10 קובע סכום שלא יעלה על 100,000 ₪, אך ניתן להתייחס לשיקולים הכללים שמונה סעיף
11 56(ב), שהינם שיקולים אשר אף ללא תחולה של החוק החדש ראויים להישקל. במסגרת
12 קביעת סכום הפיצוי יש ליתן את הדעת למידת ההפרה, לחומרנותה, לנזק הממשי שנגרם
13 לתובע, לרווח שצמח לנתבע ועוד. בהקשר זה יש לשים לב ששמה של התובעת כן נזכר
14 ברשימת הכותבים, אך לא בהיקף ובמידה הראויים. עוד יש ליתן את הדעת לכך שהתובעת
15 כתבה מאמרים רבים לספר, אך אינה הכותבת היחידה, כך שלא ניתן היה אף לקפח את
16 זכותם המוסרית של יתר הכותבים. בנוסף לכך, לא צמח לנתבע שום רווח עקב ההפרה,
17 שהרי אף אם היה מציין את התובעת ככותבת ראשית או ששמה היה מופיע ראשון ברשימת
18 הכותבים, לא היה הדבר משנה לנתבע מבחינה כלכלית.
- 19 87. **לאור כל האמור לעיל, אני קובע כי הנתבע יפצה את התובעת בגין הפגיעה בזכות המוסרית**
20 **בסך של 15,000 ₪.**
- 21 **עוגמת נפש ופגיעה במוניטין**
- 22 88. בכל הנוגע לעוגמת הנפש והפגיעה במוניטין, לא שוכנעתי כי יש מקום לפסוק לתובעת סכום
23 נוסף מעבר לסכומים שנפסקו לעיל. התובעת לא הוכיחה פגיעה במוניטין, ולא מצאתי לנכון
24 להורות על פיצוי בגין עוגמת נפש בנפרד מהפיצוי בגין הפגיעה בזכות המוסרית.
- 25 **סוף דבר**
- 26 89. לאור כל האמור לעיל, אני קובע כי הנתבע הפר את ההסכם עם התובעת לפיו התחייב לשלם
27 לה שכר בגין כתיבת המאמרים, הפר את זכות היוצרים שלה וכן הפר הנתבע את זכות
28 המוסרית של התובעת בספר.
- 29 90. על הנתבע לפצות את התובעת כדלקמן:
- 30 א. בגין הפרת החוזה, הנתבע ישלם לתובעת סך של 30,000 ₪ (בצירוף מע"מ).
- 31 ב. בגין הפרת הזכות המוסרית, הנתבע ישלם לתובעת סך של 15,000 ₪.

24 מתוך 25

בית משפט השלום ברמלה

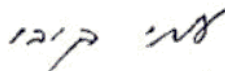
30 אוגוסט 2012

ת"א 1403-08 לילינג נ' מלצר ואח'

- 1 91. אשר על-כן, אני מורה כי הנתבע ישלם לתובעת סך של 45,000 ₪ (בצירוף מע"מ כדין ביחס
2 לסך של 30,000 ₪).
- 3 92. כמו-כן, יישא הנתבע בשכר טרחת ב"כ התובעת בסך של 20% מהסכום האמור. בנוסף,
4 יישא הנתבע בהוצאות התובעת (אגרה יחסית בהתאם לסכום שנפסק, ושכר עדים).
- 5 93. ככל שסכום ההוצאות שנפסק בהחלטה מיום 26.4.11 בסך 2,000 ₪, לא שולם על-ידי
6 התובעת לנתבע, הרי שהסכום האמור, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, יקוזז מהסכומים
7 האמורים לעיל.
- 8 94. זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי, תוך 45 ימים.

9
10
11
12
13
14

ניתן היום, י"ב אלול תשע"ב, 30 אוגוסט 2012, בהעדר הצדדים.

ד"ר עמי קובו, שופט

15
16
17
18
19
20
21